

2009. augusztus 20.

VIII. évfolyam 8. szám

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költség hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Baka István:
Szép fácska, dunna volt...
Baranyi Ferenc:
Kék madár - zöld fák
Bányai Tamás: A vesztes jutalma
Bárdos László: Hasonulás
Bittner János: Virágének
Bodó Csiba Gizella: Útra keltem
Demeter Zsolt: Villon
Fetykó Judit: Kívánság
G. Ferenczy Hanna: Fényrevágyón
Gyárfás Endre: Csak tréfa volt
Ilyés János: Bürkös
Jeney András: Csendélet
Kajuk Gyula: A koboldok kohói
Kamarás Klára: Dolfi
Kaskötő István: Az öreg Joe és az olcsó barack esete
Kaskötő István: Mérföldeken túl
Köves József: Hanyatt
Lehoczki Károly: Vonaton
Lelkes Miklós: Gyönyörű háborúdig
Millei Ilona:
Mikor melletted ébredek
Németh Tibor: A fájdalom
Nógrádi Gábor: Kék időből a gyűlölet kiválaszt
Péter Erika: Hajunk felhőbe ér
Petőcz András: Zárójelvers op. 90.
Polgár András: Kuki
Szenti Ferenc: A csongrádi tanyán
T. Ágoston László:
Badacsonyi Csipkerózsa
Végh Sándor: Kövek
Verzár Éva:
Villámcsapás és Szabad Európa

elfeledettek
Ladányi Mihály

Gyárfás Endre Csak tréfa volt

Épp elhagytunk egy utcasarkot -
hűsítő csöndet szűrt az est -,
mikor a falról rámrikoltott
egy krétarajz: horogkereszt!
"Valami tacszó firkálhatta -
útitársam legyintve szólt -,
csupán két szögletes vonalka...
és biztosan csak tréfa volt."

Valóban! Hiszen semmiség az:
néhány vonás csak kis helyen.
De tréfa volna? Furcsa vigasz,
nem fogja fel az értelem.
E két vonalka nem is régen
egy fél világot birtokolt.
S ha van köztünk, ki feledékeny,
úgy vélné, az is tréfa volt.

Masírozott a had, csapódott
csizmája kövön, csontokon,
s a feldübbörgő tankhadoszlop
átgázolt falun, városon,
ledőlt a ház, zajdult az utca,
port okádott és füstgomolyt...
De eloszlott a füst azóta,
az is lehet: csak tréfa volt.

A jelvény ott ágált magasan
- két szögletes vonal csupán -,
alatta, féregjárt barakkban
pofon, rúgás, korbács után
testvérem végignyúlt a földön,
s kívánta inkább a pokolt,
s vágyálma lett "a régi börtön",
"a szép halál"... Csak tréfa volt?

Aztán a gáz... kinyílt a fürdő,
gyilkosok álltak sorfalat,

Könyvajánló

A MERCATOR STÚDIÓ

kiadásában megjelent
e-könyvek innen is
nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!

Fetykó Judit:

A kapun túl

Fetykó Judit:

Az ablakvitéz

Fetykó Judit:

Epreskert

Fetykó Judit: Hársfanyereg

G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában

G. Ferenczy Hanna:

Túl a netovábbon

Kamarás Klára:

Álmok útján

Kamarás Klára:

Letenyei fák

Kaskötő István: Számadás

Kárpáti Tibor: Csillagzapor

Sárközi László: Csikágó

Sárközi László:

Hellén szerenád

Pápay Aranka:

Örvények felett

Várad József:

A próbára tett táltos

Verzár Éva:

Tüzet viszek...

Kamarás Klára:

Anica

Kamarás Klára:

Arcok a múltból

Lelkes Miklós:

Én már a nyárba

vágyom át...

Ajánlott Honlapok

Ághegy

Baka István Alapítvány
BARÁTOK VERSLISTA

1944
ATAVIZMUS
BORDAL
CIMBORA ÖREG UTCASEPRŐ
ELÉGIA
HA AZ ELADHATÓK
KÉT NEVETÉS KÖZÖTT
MAECENASHOZ
MUNKÁSOK
ÖT HAIKU
SIKÁTOR
VALAKI

klasszikusaink

Gárdonyi Géza

A falu télen
A hortobágyi orgona
A lámpás
A nagy eff
A vastyúk
A zászló átmarad
Annuska apáca lesz
Hogyan csinálódik a vers

gondolatok

Tamás Gáspár Miklós

Szent István országa

Márai Sándor

Egy-két idézet

Edouard Lalo

Symphonic Espagnole

4. tétel.

Philharmonia Orchestra
Kiril Kondrashin vezényel.

gyerekbőrből a lámpaernyő,
a nyaklánc gyöngyei: fogak!
S egy héjahang a rádióban
az Übermenschről szónokolt...
Két vonalka... No hagyjuk, jól van,
lehet, hogy mindez tréfa volt.

A rettegés, a hazug vádak,
szögesdrót, villanó szurony,
a gép, mely otthonokra támadt,
a csókban lappangó iszony,
költő a sárban, könyv a máglyán
- s tőröd se volt, hogy megtorold!
Mauthausen, Auschwitz, tífuszjárvány,
Lidice... mind csak tréfa volt?!

Ne hidd, hogy elég, ha a falról
elfordítod tekinteted!
Ki most horogkeresztet rajzol,
nem mind éretlen kisgyerek.
A két vonal kinyúl utánad,
körülhálóz, négy ága fojt...
S a gödör gúnyvisszhangja támad:
"Csak tréfa volt, csak tréfa volt."

Mednyánszky László: Tabáni részlet

Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi
Akadémia
Hetedhéthatár
Irodalmi Rádió
Kristály
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Papiruszportál
Tiszatáj
Vadalma

Munkatársaink Honlapjai

Andrassew Iván
Balázs Gyula
Csiki András
Kajuk Gyula
Kamarás Klára
Kaskötő István
Köves József
Nógrádi Gábor
Petőcz András
Péter Erika
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor
Verzár Éva

Megjelent
Kajuk Gyula
Holdfia, sámán
és a
Hegyek Úrnője
című kötete.

Bővebben itt.

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Ilyés János

Lehoczki Károly

BÜRKÖS

A házat, inkább csak házacskát, juhászember lakta párjával, és úgy lapult a puszta szélén, mintha csak egyszerre őrizné a beláthatatlan rónát és a falut is. Vastag, vert falból épült, tetejét nád fedte, így azután nyáron húst adott, télen meg, amikor akadálytalanul süvített a zimankó, puha, meleg fészekként tartotta a kemence melegét. Apró ablakai is a végtelen síkságra néztek, és napkeletkor vörösen hunyorogtak a felbukkanó korong fényében. Kerítés nem övezte, így azután szabadon járta a szél, meg minden teremtmény, akinek csak útjába esett. Egy gémeskút árválkodott a fúvel benőtt ház előtti térségen és a rogyant faépítmény, viharvert deszkáival, ahová még a „király is gyalog jár”.

Távolabb a falu gazdaportái sorakoztak, rajtuk fehérre meszelt házak nagy dölyfös ablakkal, az udvarokon istállók, ólak, pajták, süveg alakú széna és hosszúra rakott szalmakazlak mutatták a föld szorgalmas népének és kezemunkájának gyümölcseit. A kazlakat a rajtuk átvetett dróttal, két végén jókora téglával nyugózték, nehogy a szél megbontsa tömörségüket.

Verzar Éva
Villámcsapás és Szabad Európa

Nekiveselkedik a szél 2009 tavaszán, s fúj úgy, mintha együtt kergetné török és tatár Budapest kertvárosában, ahol már csak emlékezete él ama gyászos időknél, amikor turbános, bőgatyás viselet lepte el Buda amúgy testhez álló feszes, díszes férfiruházatához szokott utcáit, s ahol még az öreg platánok is inkább a Duna vize felé ejtették akkoriban a tekintetüket, hogy ne lássák. Inkább kicsiny fészket hintáztattak ölükből, hátha egyszer kedvük támad madaraiknak dalolni, s amitől az embereknek is nyílik szívük a nótára, életre.

De sok idő telt el azóta! De sok mindent láttak az öregedő fák, s rejtették törzsük gyűrűibe a dicső és gyászos múlt minden rezdülését. De megváltozott a város! Buda sem egymagában áll, mint egykoron, hanem testvérével, Pesttel állják viharát a tavasz jöttének. Pest pedig nő, egyre csak terjeszkedik, már-már összeér vidék a fővárossal, mint Erdélyben a hegyek az éggel estéknél, amidőn a megfáradt Nap párnaként helyezi fejét egy-egy magasba kapaszkodó fenyőerdő tetejére, hogy illatát magába zárva, szép álmot álmodjon, míg a hajnal pírjával ismét felsejlik fénybe fűző korongja.

Baranyi Ferenc
Kék madár - zöld fák

Vonaton

Vágtat a vaskígyó, hevült gyomrában fáradt lelkeink, a test üvegesen tekint

önnön elvesztett nyomába,
a megannyi túró társra,
kinek fáj, de muszáj e vágta

és a halott múltat siratva
elrévedez a horizontra,
jő-e a világnak parányi pontja,
ahol majd békén lenyugodna?

Szent Ferenc
A csongrádi tanyán

Csillag a küszöbön.
Halld, hogyan élek én tovább
emlékezet-lombok között, hol
igyekszem zölden átvonulni
egy őskorinak képzelt kiszáradt akác
elüszkösödött mosolyával,
e nyárutó napfény-melegében.

Tudd, ez a jelenlétem Kertje,
hol érleli már
a Holt-Tiszaág siráma
az Időt,
a víz sebét napfényes régi köveken.

Péter Erika
Hajunk felhőbe ér

Lépünk egymás mellett,
árnyunk egymásba hull,
arcunkon félmosoly,
s félszeg remény lapul.

Állunk egymás mellett,
hajunk felhőbe ér,
körbefonnak fények,
s borzong bennünk a vér.

Szállunk egymás mellett,
tincsünk összeakad,
röptünk délibábját
átragyogja a Nap.

A mesebeli madarat
elfogjuk olykor, hogy utána
úgy dönthessünk: legyen szabad.
S szorosan az ablakhoz állva
eresztjük el a messi ég
felé, mely húzza ismerősen -
s akkor a madár színe kék.
Csak akkor. Mindig eltűnőben.
Nincs más, csak ez a pillanat,
mely tollait kéikkel befújja,
hiszen pihéin átszalad
a sugárzó mennybolt azúrja
és hiteti, hogy élni szép:
van Kék Madár, mely visszaszállhat!
S engedek én is kicsikét
az illúzió igazának,
hisz ez a szárnyalás visz el
a boldogsághoz, mert iránya
cikkakos, tört íveivel
ráröpteti szemünk a fákra,
s meglátjuk végre a csodát,
mit addig is kínált az ablak:
zöldellnek, zöldellnek a fák.

**Demeter Zsolt
Villon**

ki ne ismerné nevét és híres verses végrendeletét
senkinek nincsen kegyelem benne
aki kegyelem kenyéren tengette életét
attól ne várj szép és elragadó magatartást
azokkal szemben akiknek nem fáj ha valaki szenved
és ha a bitófa alatt látják nem szaladnak
hogy kötelét levágják
csavargó életének ki tudja hogyan és mikor lett vége
volt betörő és költő
rajta a nyomor és rongyos felöltő
kihívóan pimaszul vigyorgott
más felöltőt talán nem is hordott
ma is halhatatlan

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Szent István országa

Tamás Gáspár Miklós

...közlik a magyar néppel, hogy a rendszerváltás se korszakhatár. A magyar állam örök, és kormányformák, rezsimek fölött áll. Ezt az államot nem a nép akarata teremtette meg 1988-89-ben, hanem ezer évvel korábban a római pápa, amikor elküldte (a köztársaság címerében is szereplő) szent koronát a honfoglalók fejedelmének.

Teljes szöveg itt.
Népszava, 2009.augusztus. 22

próza, versek

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Nógrádi Gábor

KÉK IDŐBŐL A GYÜLÖLET KIVÁLASZT,

térben faragja arcom minden átok,
még rettegek, de már magamra látok
veszélyéből értelmetlen halálnak.
Szavak hasítnak szemet, s harapásnak

**Kaskötő István
MÉRFÖLDEKEN TÚL**

Mérföldek ezrein túl, egy más világban,
lázado szívvel gyújtok új tüzet,
míg ti tömjénes cifra körmenetben,
imádjátok petrifájd jobbát,
én nem a nagy királyra emlékezem,
azt megteszitek ti, igaz hívek...
--mert divat most újra a szent imádat --

nyoma az ajkam, rút orrom csapások
fájdalmát hordja, míg dacos barátok,
s vad szeretők sebeimre vigyáznak.
Hú ajkukon arccá áll össze húsom,
nyílásaim hanggá, fényne hegednek,
fornak egykor. Most roncsaim az úton
előreköszönnek idegeneknek.
Perc kattog – vagyok jövő-arcom foglya;
rejte-gyűlölet, nőj minél nagyobbra!
1969

Németh Tibor
A FÁJDALOM

Futóhomok szemek,
morzsolnak csőröket csigolyáim között,
holnapnak született
kenetlen porc-csontok porladnak,
késélén táncol, vagy szaporáz
a támaszkodó bot,
rugóskés metsz teret izmaimban,
külön életet él a kéz,
s a lábam kerge lett.

Plazmanélkülivé vetemült
a kimért egyhelyben topogás,
s mozdulathiányba menekült
a mozgás.

Kötetlen szénygökök
oxigén hiánytól sikoltanak,
s halnak,
könnyzacskó perselypézn a csepp,
s benne a kín.

Minden szoborszerű és mégis széteső;
nem mozdul a ruha,
nem ér fel kezemig a nekem szánt kilincs,
szükségét végzi a mehetnék,
de eltűnt a mozgatóerő,
takarómat nyögés csomózza vacokká,
faröknöt hasít a húsumba költözött
percmutató, ahogy szaggatja az idő.

Száradó kortyokkal nyelem
a bogyókká ért tudat-tompítást,
s a mellékhatások találkozásától
sokkoltan remegek.
Miféle testszövet lehetek,
akiből rémulten menekül a gyönyör,
rettegve kerüli az álom,
és pánikol benne a jövő?
Micsoda keresztre feszített
lator lett gyermekek drágaságos anyám,
akinek Jézushoz a kínja hasonlít csak,
de a gyötrelme megváltás nélküli?

Szégyen, hogy egy ilyen

kertemben örök-láng ég, amíg élek,
a felkoncolt ezek emlékének.

A Testvéreknek ég e láng,
kik csak egy törvényt tudtak.
Éltek mint apáik,
s áldoztak puszták szabad
népeként az ősi isteneknek...
Hitük erény volt, majd bűn lett
s a bűnösnek... pusztulni kellett.

Míg Vajk, az ifjú király,
gögös papok, idegen urak lábánál
keresztvíz alá hajtotta okos fejét,
már gyültek a hittérítő hadak,
-- tán éppen Tesszár mezején, --
hogya karddal, karóval...
nem bibliával,
új isten, új hit, új rend, új törvény
nevében pogány magyart irtsanak.

Azóta is, az ezer véres év alatt,
-- dicső történelem -- mondják,
a NEMZET nevében ölt
testvért a magyar.

Oh, mennyi szenvedés, mennyi jaj!

Égjen e láng... -- míg élek --
Elveszejtett pogány ősök,
karón pusztult jobbágy,
bogomil paraszt,
lázádo, vándor céh-legény,
bujdosó kuruc, Jakobinus barát...
mind megannyi jobb sorsra vágyó
testvér emlékének.

Petőcz András
Zárójelvers op. 90.

- ((Sokszínűségében is egységes. Visszatérek az alapokhoz.
Valami ott tűnik el, ott, az alapoknál, ott török darabokra
minden, ott, az első mozdulatnál, ott, amikor először írom
4 le az a szót, amelyikre nem emlékszem ma már. Ott,
az alapoknál bomlik meg valami. Ezért is kell oda vissza-
térnem: régen látott szavakat, verssorokat idézek fel,
gondolatban, hogy újból megtaláljam azt a valamit, amit
8 valamikor a leginkább a magaménak éreztem. Vissza,
vissza, vissza, suttogom magamban. Ismerős illatokat
érezek, ismerős ízeket a számban, sok évtizeddel korábbi
11 illatokat és ízeket. Add meg, Uram, a régi mozdulatot,
mondom magamban, dadogás
mindez, ma már, évtizedekkel
14 később, egy régen elmúlt pillanat késői dadogása ---))

sebet nyalogató ebet választottál
kedvesem !...
S ti,
engem kerülgető élők,
köröttem sündörgő jóságos szellemek,
szörnyű fájdalmamban
ti sem segítetek ?!

Gyulladásban kúszók
gerillaharcában fekszem,
épp úgy, ahogy elestem,
arccal a földnek, hátammal az égnek,
csillagokat számolok,
égető tűz-sebeket mérek,
lázat melengetek,
s hozzá a hideget.

Minden borul,
feldől, ahogy kapaszkodom,
mert bújócskát játszik
mi eddig segített,
mert azok,
maguknak keresett dolgokat,
valami fontosat gurítgatnak elémm;
távolság torlaszok fejlődnek közénk,
s nincs ki, szétszedje őket.

Zsivánná válik még a tű is,
amivel varrogatsz,
mert minden öltés,
hálóból egy fonal,
segítség szál a kapaszkodáshoz;
nélküle billeg a támasznélküli lét.

Vágódeszkán verdes
a heves szívverés
lüktető vérerek kocánya keresi
hangszerelt érzetét,
de csak a hörgőim lihegnek,
s felbérelt idegek cibálják
a kába szenvedést.

Lélek kínlódik így a bajlódó testtel,
s pokolra üvölti az égi szenteket.
Ilyen kényszer ez a gyilkolni vágyás,
ha önmagát szeretné
ölni a igazatás.

**Kamarás Klára
Dolfi**

(Részlet a Pepita füzetek című regényből)

Jobb időkre vártam, de semmi nem lett jobb. Úgy éreztem, minden hiába. Józsi egyre durvább és kezelhetlenebb lett. A legrosszabb az volt, hogy már magam is szinte beletörődtem, elfogadtam, hogy olyan, amilyen. Iszik, kötekedik, ordibál. Nekem ez jutott. Ez a sorsom.

**Bárdos László
Hasonulás**

A Mab királyné volt velem? A hang szigorúbb, ismerősebb: kiválasztottként szemeli ki épp az én éjszakámat. És tárgyyszerű: „Ez meg az dolgozik a gyomromban. Megállapítva. Mától a létem csak tiltakozás lehet.” Majd elnézi, forgandó szemgolyóm mint próbálja azonosítani, s mint iparkodom hinni a fülemnek. Öt perc telhet belé; egy zökkenés, a síkos partba fogódzik kezem, fölnézek, és dadogni nyíl a szám: „Szólhatok végre? Ennyit bír a szó: míg éj s nap osztozik e szemgolyón, addig fellebbezek, tiltakozom.”

**Köves József
Hanyatt**

Úgy, úgy! Lovagolj meg, te gyönyörű asszony! Szorosan fogd kantárod: a két kezem; érzem, hogy a lánggal ölelkezem, és rajtam hordott nyerged gyönyört fakasszon.

Nem, ne húnyd le a szemed. Hadd lássam én ezt a szenvedélyt, mely nap és a csillagok vakító izzásával mostan itt ragyog íriszed szivárványán, és ó, ne fékezd

vágtád, múlovarnó a rivaldafényben, gerinced ijként feszítve nyargalj velem ebben az órjtően szép szenvedélyben,

hegyen és mezőn át ívelő szerelem lovasa, váljunk ketten eggyé a kézben, melynek végén vár a rejtelmes végtelen.

**Lelkes Miklós
Gyönyörű háborúdig**

Szinte elmondhatatlan a következő évek története.
Ha a férjem részegen rám támadt, csak Tímárékhoz tudtam menekülni a szomszédba. Szerencsére estefelé, mire Józsi beszszelt, ők már többnyire otthon voltak.

Néha hihetetlen apróságokon tört ki a vihar.

Valamit matatott az asztalon egy kis kosár almával.
Egy alma leesett, de nem nyúlt utána. Fel akartam venni.

– Hagyd!

Vártam, de nem hajolt le, hát néztem, hova is gurult.

Ő egyre dühösebb lett:

– Megmondtam, hogy hagyd! Majd felveszem.

Percek teltek el, de meg se mozdult, csak néha rám pislantott fél szemmel. Lehajoltam az almáért... Úgy belém rúgott, hogy beestem a konyhaasztal alá.

Bittner János
VIRÁGÉNEK

Éltem madárcsicsergésben,
szélben tűnő csillagképben,
kitárt karral fényben állva;
néztem festett rózsaszálra.

A nap véres fent az égen:
szemed tüze a reményem
Havas utcán fagyban jártam,
karjaidban halni vágytam.

Elringat a kéklő tenger,
örökre eltűnök egyszer.
Nem várok már a csodára,
holnapomnak nincsen ára.

Végh Sándor
Kövek

Lágy siralomének
jajong a Hold felé.
Szavak, örömök, könnyeink,
s vágyaink liturgiái szerint
rakjuk a múltó nap köveit
egymás mögé.

Szeged, 1981.

Felfénylő nagy tenyéren
bogáncs lobbant lilán,
s a fehér hullt, hullt, áthullt
égő álomszitán.

Felfénylő tenyér szélén
futottak a füvek:
ment sehováse-játék,
bogárka szédület.

Egy hang harangba cseppent,
tévedt, légvitte hang,
s szívig kongatott kéket
lengő virágharang.

Lángot fújt rét-varázslat.
Táncolt egy lepke-lény
tükrös szárnyán a szépség
hetyke szár levelén.

Vittem a hátizsákom.
Vágytam égi hazám.
Nevetett rét-varázslat
könyveim igazán.

Nevetett? Hát nevessen!
Ha e nagy rét nevet:
könnyes hazám szemével
még visszanevetek.

Vittem a hátizsákom.
Vittem egy égi út
örömpirosát, messzit:
gyönyörű háborút.

S míg annyi háborúból
kéltek hamis hazák, -
tudtam: ez égít hoz majd,
a Szépség Csillagát.

Gyönyörű háborúdig
bár el nem érek én,
de kigyúlsz látomásként,
s ez ajándék-remény.

Ó, mi is érted szóltunk,
érted kaptunk sebet, -
hát pillants majd ránk vissza,
te jövő-hadsereg!
(2009)

T.Ágoston László:
Badacsonyi Csipkerózsa

A csárda fölött jobbra, fölfelé vezetett az ösvény a bazaltfolyás felé. Mellette egy ligetes erdő selyemfűvű tisztással. Az asszony hirtelen megtorpant, kislányosan felkacagott és elindult a tisztás irányába. Lelki szemei előtt

Kajuk Gyula
A koboldok kohói

Metál tenger
olvadt színezüst
fénylő kéreg alatt
forr az üst
villámok cikáznak
káprázik szemed
ez az ezüst tenger
elnyel betemet
füledben morajló
dübörgő robaj...
megőrjít elveszejt
e földöntúli zaj
fröccsen fémfehéren
már az üst
füledbe folyik
a forrongó ezüst.
Aztán már csak
csendbe meredő
fémhullámok;
dermedt temető.

G. Ferenczy Hanna
FÉNYREVÁGYÓN

Valaha mielőtt ember lettem
azt hiszem - napraforgó voltam
azért szeretem most úgy a napot,
csak a meleg, a fény éltet engem -
igen: napraforgó lehettem,
de még azelőtt régmúlt időkben
kicsiny láng voltam sűrű lápon
hol kígyók sziszegtek nagy tömkelegben
leheletük fojtott mérges gázként
de fellobogtam éjszakánként,
mikor a föld még kihalt volt s pusztá
tán akkor voltam hegyi kristály
mohos barlangban, irigy sötétben
magamat sem látva csillámlottam
igen : igen - kristály is voltam.
hát most kezdenék el gyáva jajjal
feladni minden vágyat, álmot
s elfogadni a szürkeséget?

felragyogott a júliusvégi telihold. A csillagoktól szikrázó égen báránnyelűk úsztak, a harmatos fűben kerek tomporú őzek, meg szarvasok legelészték, és a tisztás közepén meztelenül táncolt az égből aláhulló fénykévében egy derékig érő szőke hajú tündér. A kezében áttetsző zöld selyemkendő, mely tánc közben hol a két ringó mellét takarta, hol a kacéran felkínálkozó szemérmét. Rögtön ráismert a képre, hiszen évek óta visszajárt és kísértett álmaiban. Igaz, hogy neki soha nem volt derékig érő szőke haja, de bármikor megnöveszthette és befesthette volna azt a rövid gesztenyebarnát, amit Dezső, a férje miatt kellett így viselnie, mert ő így szerette. A zöld selyemkendő meg már vagy húsz éve ott lapul a szekrényben a fehérenemű mögött. A többi stimmel.

Jeney András
Csendélet

Schlosserné Báthory Piroskának

Rámák közt, beszorítva – hogy megnőttek a dombok!
Lábuknál falu lelkét templom tornya vigyázza,
S benn, a szivedben bong a harang.

Zöld levelű pirosak lehelik az asztali áldást;
Tálban barnakenyér, s még nyártavaszi ízű gyümölcsök –
Ám odakünn már érik az ősz.

Napnak aranylós vére csurog az alkonyi tájra,
S ott, hol Van Gogh-i sárga virít megtelve olajjal,
Kék vizen ébred, zümmög az éj.

Mágia ez. A tiszta színek ezerarcu varázsa;
Bíbor benne a hó, s míg nézed, téli fehér lesz,
S érzed, tiszta lesz a magad is.

Millei Ilona
Mikor melletted ébrednek

Mikor melletted ébrednek,
a nyári szél száz verset suttog,
táncot járnak mind a lombok.
Nézlek.
Hallgatom a lélegzésed.
Mikor melletted ébrednek,
felröppennek a madarak,
álmában is nevet a Nap.
Égek.
Hallgatom a szívverésed.

Polgár András Kuki

(regény részlet)

Magyarits Frigyes apró, pufók kisiú volt, szemüveges, falánk és lusta. Az égvilágon semmit sem szeretett, amihez mozogni kellett, sokat betegeskedett. A Mama állandóan mellette volt, kivált, mióta a Papát „elhagyta az esze”, vagyis: lelépett egy fiatal nővel.

A nap egy csésze frissen főtt kamillateával kezdődött. A Mama ezt tartotta a legfontosabbnak az életben: az ember pucolja ki a beleit! A tea megfőzését a világeért sem bízta volna Lujcsira, pedig nála megbízhatóbb lényt soha sem ismert.

A napi csésze kamillatea szertartása a friss kamilla virág kimérésével kezdődött, a Mamának egy ősrégi, tojásformájú drót eszköze volt, lecsukató fedéllel. A kamillát ezzel az eszközzel merítette a forrásban lévő vízbe és lefedte. Pontosan négy percet várt, akkor kiemelte a lötytyedt kamillával telt eszközt. A bögrét kistányérra tette, várt, amíg kihűl. Ekkor vitte ágyba a fiának a teát, és az első kortyot saját kezűleg itatta meg vele. A többivel már Kuki is el tudott bánni.

Bodó Csiba Gizella
ÚTRA KELTEM

Süket csend fészkel ma bennem,
madarait eleresztem,
mégis hallgat minden sejtem
valami újra várva,
békét remélő csodára, vagy
megújuló szárnyalásra.
De nyesett a szárnyaim vége,
ezer tolla hullt a mélybe,
mint öreg sasok reménye.
Kitéptem minden megkopottat,
szélnek engedtem a múltat,
sebeim csontig kivájtam,
fényes szirtre elszántan felálltam,
új szárnyal új évtizedet nyertem,
az óceán felett útra keltem.

2009. július 21.

Bányai Tmás
A vesztes jutalma

Mikor melletted ébredtek,
csillagfény vesz körös-körül,
mert szerelmünk beteljesül.
Élek,
mikor testem megérinted.

Fetykó Judit
Kívánság

Nézem a képet, régi fekete-fehéret, látványa bűvölet
Csillogó szemmel, bízó szeretettel néz a gyerek fel.
A tehetném, ha szeretném, téged, őt szeretnék.
A szádat, hajadat, bízó mosolyodat.
Magadat, magamat, látni a fiamat.
És ha lány? Mérte ne lány? Nem bánná talán.
Akarnám... akarnád? Hasonlítana ránk.

Kaskötő István
**Az öreg Joe meg az
olcsó barack esete**

- Héj... Wilson! – kiáltott az öreg a szomszédjára, aki szokásához híven a kocsiját babusgatta – megyek barackot venni, nem jön?

- Milyen barackot? Hová?

- Őszibarackot, most van a szezonja a farmokon, - az út közepén találkoztak – hagyja a fenébe azt a kocsit, jót fog tenni magának is egy kis kirándulás...

- Aszondja barackot?

- Ja... egyenesen a gyümölcsösből, ahogy a fáról leszedik. Olcsó. Amiért a szupermarketban négy-öt dollárt fizet, háromszor annyit ad az olasz farmer két-három dollárért. Igaz, nincs szortírozva, akad közte ütődött, meg éretlen, de azt a pénzt megéri.

Baka István
Szép fácska, dunna volt...

Szép fácska, dunna volt az árnyad,
hálóba mért kötöd magad?
Lenyírt gyapjadra rábocsátod
kipányvázott magányodat.

- Szóljon, ha nem hallgatnak a szép szóra, és én majd rendőrt hívok – mondta Mrs. Kovalziek.

Legszívesebben odavágtam volna a fejéhez, bizony, az kéne ide, tekintélyt parancsoló, egyenruhás rendőr, aki a fegyverét is előrántja, ha kell, sőt talán még a levegőbe is lő néhányszor. Akkor majd csend lesz, rend és nyugalom. Úgy, ahogy az egy könyvtárhoz illik.

A suhancok visszasomfordáltak az asztalukhoz, és ez is felettébb bosszantott. Mrs. Kovalzieknek elég volt annyit mondani: kitiltja őket mindörökre, ha nem nyugszanak. Erre befogták a szájukat, eloldalogtak.

Előzőleg rám is hallgattak. Öt percig. Aztán újra kezdtek, mintha csak a könyvespolcok közötti bújócskázásra akarnának rávenni. Ha rájuk szóltam, vigyorogva átmentek a könyvespolc másik oldalára. Ott aztán kezdtek előlről. Nem hiszem, hogy össze akartak volna verekedni, de lökdösték, heccelték egymást. Hangos megjegyzéseket tettek egymásra, amire általában még hangosabb volt a felelet. Ha követtem őket, kettő máris eltűnt, a másik kettő sietve leemelt egy-egy könyvet a polcról, s úgy tett, mintha elmélyülne valami tudományos munkában. Láttam, hogy a könyv lapjai mögül rám sandítanak, vigyorra húzódik a szájuk, épphogy ki nem tör belőlük a röhögés.

Homály ing ágadon: kabátod,
de meztláb talál a fagy.
Lombod fenőkö fejsze-szélnek,
s meglendült már a fejsze-agy.

Topognak elrongyolt cipőid,
szép törzseden lánymell-halom:
ápad tört ott, sebedre gyűlik
a torló, kérges fájdalom.
Bokáig sárban állsz e tájban.
Mi kényszerít rá? Hisz tudom!
Magad vagy a rád mért homályban,
s gyökereid e hatalom.

Mint ahol ötnél több gyerek van,
az égi csillagok soványak,
megbújnak ritkuló hajadban,
s alattad vadvizekben fáznak.
Nytott ujjak közt már elejted
a csillagot s véletlen árnyat...
S szebbek a faragott kereszték
s a sima kerítések nálad.

elfeledettek

Szerkesztő: Fetykó Judit

Égyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn.

Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Dr. Bárdos László
irodalomtörténész

Ladányi Mihály

1934-1986

ELÉGIA

Ladányi, te fáradt kisember,
ki valaha úgy csavarogtál
a városokban, mint templomokban az isten,
vígán megéltél a hozsannákból s a perselypénzből,
mert valami álom
muzsikált benned a világról,
mert a valóság az álomtalanokat
szereti szomorúvá —
de te sorbaálltál a szél illatáért,
a víz csillogásáért,
napi egy csókon és egy pohár boron is
eltengtetted boldogságodat —

SIKÁTOR

Szeretek éjszaka sikátorokban járni,
keskeny utcák során, sötét grundokon át,
ahol bodzák között könnyű zajok követnek,
szél hordja a boldog testek meleg szagát,

szeretek éjszaka megállani a házak
között és elgondolni: mi van túl a falon,
hogyan mozdul egy kar, egy száj hallgatagon
hogy izzítja a lázat...

Fényekkel megrakott, nagy álom-üzemek
a házak. Valahol rádió szól szelíden.

mert gazdag voltál a csoda péterfilléreitől,
mert volt még csoda —
Mos a komforteszményű világ esőiben,
az adóhivatalok felszólításával hónod alatt,
s behúzódba
az utolsó szerelem ereszalja alá,
öreg, szomorú fecske,
hova indulsz, ha ősz jön a világra,
s hova térsz meg ha fészkedbe
verebek települnek?
Boldogan kaparják a lószart,
s véletlenek indokolják már
kollektív csiripelésüket.
S az ének olyan szennyezett,
mint a folyók vize,
nem lehet inni belőle ráhajolva.
Hagyd hát a szavakat.
Menj az erdőbe gombát szedni,
dőlj a puha mohára,
manók közé
álmodd magad.

[HA AZ ELADHATÓK]

Ha az eladhatók mind gazdára lettek
előkerülnek az ingyen-lekezeltek

Anyák kik nem voltak soha kurvák
s tisztaszemű gyerekeket neveltek

Folyóként elöntik ezt a medret
hogy cifra rongy szennyeseit kimossák

ÉLETRAJZ

[CIMBORA ÖREG UTCASEPRŐ]

Cimbora öreg utcaseprő
sosem volt semmid
csak ez a mozdulat a seprűvel balról jobbra
de jól ismered a kantinok zugait velem együtt
ahol egy stanicli tepertő
meg egy fröccs
igen
egy egész stanicli tepertő
az ebédünk ma is
Ám takarékoskodnunk kell a tepertővel
és úgyszintén a staniclivel is
Mert mi lenne
ha mi nem takarékoskodnánk
Ha az utcaseprő
nem takarékoskodna seprűjével
holnapután hogyan is ragyoghatna az út

Komor éjjeliőr, viszem köztük szívem.

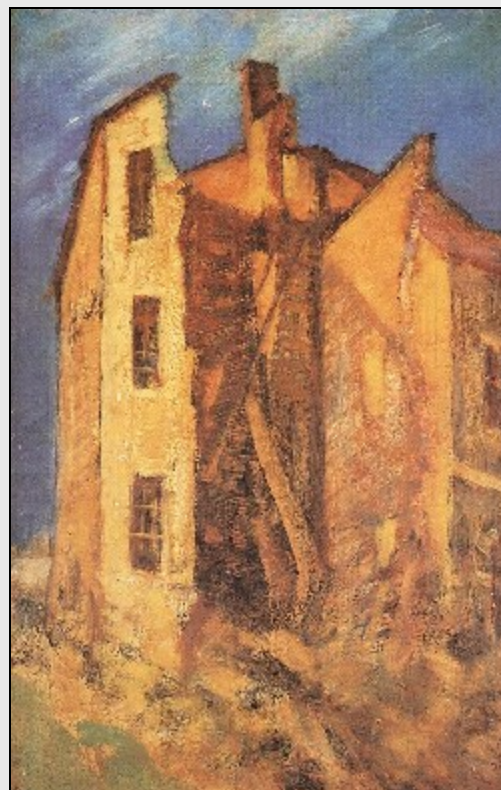
Térjetek nyugovóra — mondom — s örüljetek,
hogy holnap új nap jön örömmre, szerelemre,
s majd újra éj borul szivárgó sebetekre.

[KÉT NEVETÉS KÖZÖTT]

Két nevetés között
ott van már a kósza halálból
egy pillanatnyi csönd

Ám ha e csöndben üldögélek és
elképzelem a gyászbeszédet
újra elfog
a röhögés

Mednyánszky László: Egy város romjai

ATAVIZMUS

Minden kamasz
versekkel kezdi
s háborúkkal folytatja.
Alig marad
egy kicsi idejük,
hogy önmagukban körülnézzenek.
A tévedés
kecsegtető lehetősége sem
érdekli őket,
hogy valami rendkívüli

a legeslegújabb márkájú kocsik
hidegszemű csordája előtt?

BORDAL

Ha bor nem lenne, mihez kezdenék
e pohárral, mely itt dülöng előttem,
mint kerítés, amely rettegten
elzárja a szép, rózsaszín világot?!

Ha bor nem lenne, mihez kezdenék
a sok doktorral ott az elvonóban?
Tengnének csak, mint fíng a felvonóban,
és rólunk innák le az alkoholt.

S ahol Isten sincs kép-mutatás nélkül,
ha bor nem lenne, kibírnánk e kort,
e pöffeszkedő, jóllakott akolt,
hol ettem-ittam-szartam-dörgölöztem?

MAECENASHOZ

Panaszkodsz, Maecenas, könnyű erkölceimről,
legyintesz rám, mivel posványban élek én,
nincs két fűtött szobám, s mi fűt: csak
költemény.

Egy istent szolgálunk s kegyét mind te szeded
föl.

Lennék én Maecenas s te, ki helyemben flangál:
nem jót — még rosszat se tudnék rád mondani.
Oly szürke vagy, csupán hatalmad az, ami
hízalgőid között glóriát fon neked már.

Majd egyszer, Maecenas, meghalunk mind a
ketten,
csupán porunk marad e jószagú ligetben,
benő a fű, a gyom, hogy elterülünk holtan...

Terólad mit tart meg a jószemű utókor?
Hogy nem értél többet, mint láthatni a porból.
Énrólam legalább sejtik, hogy — férfi voltam.

MUNKÁSOK

Este van.
Ülünk egy kocsmában,
s megéljenezzük a fáradt napot,
megéljenezzük a földet:
verejtékünk vasporával lett ma is teli.
Azt mondjuk:
bármilyen is, jó ez az élet,
bizalommal vagyunk iránta —
De holnap megint kalapáljuk és fényesítjük,
s egyszer majd tényleg

és szabálytalan is
történhet még velük —

Például hogy megusszák mind a kettőt.

1944

Szétfolyó réműlettől ázott rajtunk az ing,
míg néztük az utat, mely törként ragyogott
a házsor foga közt.

A puffadt-hasú tér
felől ólom-legyek csipkedték a betont.

Egy köpenyes alak a villamossínen,
fényes üllőn guggolt és kaszát kalapált,
és — mint akinek ez rég mindegy — az isten
a templompincében mentette át magát.

ÖT HAIKU

1.
Tegnap a Golgota Turiszt jutalom-megfeszítésre
utaztatott. Pilátus hosszan integetett
utánam.

2.
Estétként az Isten szuszogva
mossa lábát napi
verítékemben.

3.
Elönt az együttérzés, ahogy a fákra nézek,
mikor sebhelyesen könnyörögnek az égnek
egy madárfészekért.

4.
Ma éjszaka
felvágta ereit az erdő,
sírtak az őzek.

5.
Hangya vánszorog előttem a homokban,
vacsorából egy morzsát cipel — Talán majd én is
egyszer az örömből.

VALAKI

Idekönyököl este asztalomra
s repedt nehéz szétdolgozott kezét
ráejti a riadt papírlapokra

Vagy jön-megy csak szobámban oda-vissza

ragyogni kezd.
Hisz felegyenesedünk mindig, mint a fű,
ha végigmásznak rajtunk a napok tankjai —
Bármilyen történik is:
minden hazugságtól
a mi igazságunk lesz fényesebb.
S mialatt a világ
tele van cifra mutatóványosokkal,
akik szomorúságot prédikálnak,
mi olajos rongyainkban,
verejtékezve,
vagy asszonyt öelve,
vagy mint most, kocsmába iszogatva

megéljenezzük a fáradt napot.

csörtet recsegő székeim között
és olcsó borom szomjasan kiissza

Szegény szeret csak így szegényt — szorongva
beszél hozzám és keserű fejem
tenyere rozsdás abroncsába fogja

A közölt versek szövegét a következő kiadásokból vettük:

Öklök és tenyerek,

Bp., 1961, Magvető Könyvkiadó.

Kedvesebb hazát,

Bp., 1971, Magvető Könyvkiadó.

Se csillaga, se holdja.

Összegyűjtött versek, Bp., 1974,
Szépirodalmi Könyvkiadó.

Van időd,

Bp., 1985, Magvető Könyvkiadó.

Az alatti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos, Keszthelyi Zoltán,
Nadányi Zoltán, Bárd Miklós, Hollós Korvin Lajos, Fodor József, Gellért Oszkár, Marconnay Tibor,
Simon István, Rab Zsuzsa, Jókai Mór, Vihar Béla, Lányi Sarolta, Lévai József,
Kis Ferenc, Komjáthy Aladár, Kún József

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskötő István

1863-1922

Gárdonyi Géza

A FALU TÉLEN

Sokszor mondtam már, hogy mihelyt tizezer forintom lesz, veszek egy pörge kalapot, bekecset, subát, és egy-két lánc földet. Nem irok, nem olvasok, csak szántok, vetek; vasárnaponként elmegyek a templomba predikációt hallgatni, vagy orgonaszíjat huzni; délután pedig kiülök a vén paraszttal a ház elé, és csöndes pipázások között megbeszélésem velük a Mártonok, Andrások, Zsófik, Juliánák és egyéb Annák és Pannák életét. Ilyenkor az ismerőseim mind azt vélik, hogy tréfálok.

A ZÁSZLÓ ÁTMARAD

Ezelőtt tiz évvel történt.

HOGYAN CSINÁLÓDIK A VERS

Kivül meleg van. Belül hűvös van. A papa az aratóknál jár. A mama a konyhán foglalatoskodik.

Juliska egy félbemaradt himzést varr tovább az ebédlőben.

Hogy mi okból kell annak a himzésnek éppen most varródnia, holott se névnap, se születésnap nem lesz a nyáron, annak kitalálására az én elmém csekély. Meglehet azért, mert ott van az ebédlőben Lajos diák is.

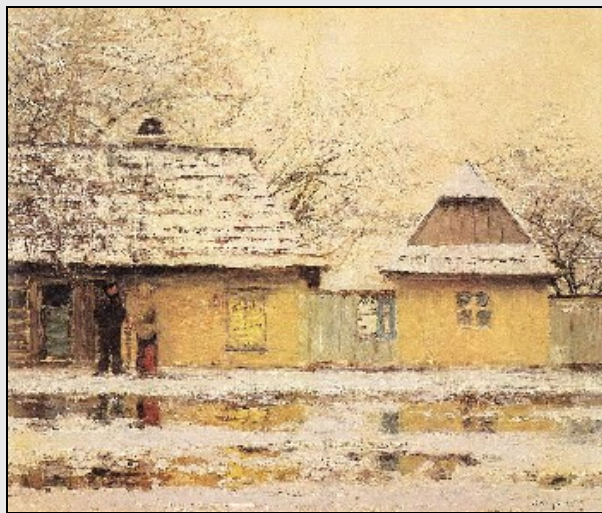
Lajos diák rokon. Bajos lenne kisütetni: honnan. Nem is keresik, mert hátha az derülne ki, hogy nem rokon. Az pedig fölösleges lenne, mivelhogy Lajos diák jeles férfit: verset is közölt már tőle a Csobáncz és Vidéke; jövőre pedig tanár lesz.

Som Péter barátom meghítt, hogy a nyárból legalább két hetet töltsék az ő zöldjében. Az Alföldön lakott. Tudtam, mit jelent az ő zöldje: három almafát, öt eperfát, egy diófát, néhány szilvafát, egypár sor ribizlit, meg egy kuglizót.

De azért elmentem.

Az első három napon nem tettünk egyebet, mint hogy kugliztunk, meg kvaterkázunk. Mind a két mulatságban részt vett a falu összes intelligenciája, vagyis a lutheránus pap meg a tanító. A bíró is köztünk volt, de az csak télen szerepel az intelincsia között, nyáron lobogós nemzeti pongyolában jár.

Mednyánszky László: Falusi utca télen

A NAGY EFF

Hogyan keletkezik a közmondás?

Valamelyik ínséges esztendő után történhetett, hogy a gazdák összeadtak egy-egy véka gabonát, és fölrakták az iskola padlására. Attól kezdve, akinek télen vagy tavasszal elfogyott a kenyere, a közös gabonából vett kölcsön. Most is így van. A kölcsönt csapva adják; tetéztve kapják vissza. Amit a csapófa levisz a vékáról, az a kamat. Hát ez a mi takarékpénztárunk.

Szent Mihály napján van a közgyűlés. Akkor az iskola tájéka jövő-menő emberekkel népesül meg. Ki egy zsák gabonát hoz a hátán, ki felet. Törlesztenek vagy egészen is kifizetik az adósságot.

Csak az egy Tóth Antal jön üres zsákkal.

A VASTYÚK

Az állomás tornácán a vonatra vártunk. Az égből az első hó pihézett. Késett a vonat.

Egy bársonykabátos úri mama a vastyúkhöz vezette a fiacskáját.

- No, itt egy húszfilléres: tedd bele. Fogd meg a fogóját: ránts egyet rajta!

Négy-öt gyermek is odacsoportosult. Parasztyermekek. Irigy szemmel nézték, hogyan kotkodácsol a vastyúk, s hogyan veszi ki örvendezve az úri fiúcska a piros, fényes bádogtoját.

A peron sarkán két iparosféle beszélget. Az egyik fekete kezű - ruhafestő vagy kalapos.

ANNUSKA APÁCZA LESZ

Megfogadtam, hogy apácza leszek.

Az apáczák jók, kedvesek, tiszta-szívűek. Szereti őket az Isten.

Sohase tudtam elképzelni a mennyországot apáczák nélkül.

Három nap óta vagyok itthon. Bejártam az erdőt és a mezőt. Az erdő most is olyan, mintha mindig ünnep volna benne. A fák imádkoznak. A méhek hegedülnek: Ave Maria. A darazsak orgonálnak. A virágok ájtatosan sóhajtának az égbe: a sohajtásuk az illatuk. Minden olyan, mint ezelőtt öt évvel volt. A mező is a régi nagy szőnyeg. A nagy, okos fehér ludak bolondos kis sárga libákat sétáltatnak a fű között. Milyen furcsa, hogy Julcsát már nem találom ott. A libákat más leánykák őrzik. Julcsa megnőtt; férjhez is ment szegény. Oh Istenem! a férje már kétszer megverte.

A LÁMPÁS

A lámpás én vagyok. Világítok a sötétségben. Utat mutatok. Nálam nélkül vak a látó is. Hát még ha a kormány nem sajnálná tőlem az olajat! De elmondom a balesetemet, amelyet iskolai nyelven életnek nevezünk. Elmondom őszintén, mintha gyónnám.

1

Az életem úgy kezdődött, mint Jézus Krisztusé. Vagyis szegényen. Ki volt az apám, nem tudom, mert a matrikulába még csak a neve sincs beírva. Anyám a dohánygyárba járt. Ott dolgozott mint munkás. Tizennyolc éves korában halt meg. Egy ízben tudakozódtam is utána. Csak annyira emlékeztek, hogy szép, vörös hajú leány volt, és hogy ő sodorta a gyárban legügyesebben a szivarokat.

Én is vörös vagyok.

A HORTOBÁGYI ORGONA

Hirtelen beborult az ég, mintha egy óriás hamuszínű ponyvával vonták volna be. A Hortobágy síkján hűvös fuvallat száguldott végig. A távolban morgott már a zivatar. A kocsúton három biciklis iklatott az egyetlen házikó felé, amely azon a tájon felfedezhető volt. Mind a három fiatal úri legény. Az egyik szalmakalapos, ketteje fehér szokásapkas.

- Csak idejekorán elérjük a házat! - gondolták óhajtván mind a hárman.

Az ég még inkább elsötétült. A távoli nyárfák szinte elsüllyedtek a felhők ónszínű homályában. Aztán vakító villám cikázott el az éghatár alján. S rá egy negyedpercnyi mély csend után, földet rázó dübörgés.

A biciklisek még inkább megnyomták a pedált. Hasmánt rugtattak az egyetlen hajlék felé.

A másik vastag szemöldökű, szintén szennyes kezű, vaskos ember - falusi kovács.

- Haj, haj! - hallatszik olykor a festékes kezű sóhajtása.

A kovács csak hümmög reá.

Micsoda elnyútt labdái a sorsnak!

Különösen a festékes kezű. Fél századnak a nyomorúsága rí le az alakjáról. A kalapja horpadt, ócska kalap, amilyen a szemétdombokon hever. A csizmája csupa folt. A téli kabátjának minden gombja más. Hogy eldobtam a szivarom maradékát, mohón hajolt le érte. Zsíros meggyfa-szopókába illesztette, és apró füsttel szívta.

A Magyar Elektronikus Könyvtár

adattárából 60 kötet
itt ingyenesen letölthető.

A Mercátor Stúdió

Elektronikus Könyvkiadó
10 kötetet ajánl olvasóinknak bérmentesen.

a vendég

Mednyánszky László
festőművész

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Márai Sándor Egy-két idézet...

Magyarország elnácisodását hosszú időn át háromszáz ember akadályozta meg: köztük néhány régi arisztokrata. De ugyanez a garnitúra már nem tudja megakadályozni Magyarország balkanizálódását. Ezt csak öntudatos, művelt polgárság tudja megakadályozni, tehát egy emberfajta, amely nálunk teljesen hiányzik.

Megéltem a liberalizmust, a kommunizmust, a fehér korszakot, a neobarokk demokráciát, a fasizmust és nemzeti szocializmust, s lehet, hogy meg kell még élnem rózsaszín vagy vörös korszakok változatait. De nem éltem és nem élhetek a jövőben sem olyan politikai vagy világnézeti jelszavak jegyében, amikor a nyomorékok és nyavalyatörösök nem gyűlölik az egészségeseket, s a tehetségtelenek és féltehetségek ne illethnék hazug és képtelen vádak özönével azokat, kiknek tehetsége, egy centiméterrel kilátszik valamelyik szakmából. Aki nem tudja, nem ismeri az embert. Ezzel számolni kell, mint a halállal.

A butaság talán mégis agresszívebb mint a kapzsiság és a kegyetlenség.

Magyarország a hamis tekintélytiszteltet áldozata. Itt minden mesterséges tekintélyt tiszteltek, s mindenki gyanús volt, aki hirdetni merete, hogy nincs más tekintély csak az értelem, a tehetség, a minőség és a nagylelkű jellem tekintélye.

"...úgy képzelték 45-ben, ha nemzetiszínű gatyában felsorakoznak a kommunisták mögött, nem kell más, csak megvárni, amíg a kommunisták elvégzik a piszkos munkát - elveszik a birtokot, a bankot, a zsidó és grófi vagyont - és akkor ők, kézdörzsölve, előlépnek és átveszik a készet. [...] A népi irodalom műkedvelői kiadják államköltségen műveiket, és minden nemzeti lesz és paraszt. A kommunisták tudták ezt, egy ideig használták a nemzeti parasztokat, majd valamennyiüket bedugták a zsákba. [...] Ha úgy fordulna, hogy ezek a nemzeti parasztok még egyszer szóhoz jutnak az országban, ez a magyarság egyik tragédiája lenne. A kommunisták csak végrehajtják azt, amit a szürös gatyás jobboldaliak tervelnek. [...] A kommunizmus tragédia, de az igazi ellenfél mindig a "nemzeti" jelmezbe öltöztetett, képmutató, kapzsi jobboldal."

„Az a betéti társaság, mely a „Szegedi Gondolat” cégére alatt huszonöt éven át kihasználta az országot, nemcsak arra vigyázott, hogy megszűnjön és megfélemlítsen minden magasrendűbb szellemi igényt, kedvét és szárnyát szegje minden igazi tehetségnek, s származási és világnézeti privilégiumok jogán lefölözzön minden hasznot, ami a zsíros televényből felbuggyant. Nem, vigyáztak arra is, hogy sajtójuk megfelelő kísérezetét cincogjon e vállalkozáshoz, s amíg előtérben a hazafias baritonok és buffók pöfötegen énekeltek, a sajtó zenekara örökké két dallamot játszott: a bolsevizmus és a zsidókérdés tételeit ismételtették, hol andante, hol fortissimo-val.”

„Milyen hálátlan szerep lesz mindazok szerepe, akiknek fel kell számolni a Nemzet, a Kereszténység, a Haza meghamisított eszményeit!”

Mi történt itt, huszonöt éven át? Egy érdekszövetkezet, a feudális nagybirtok védelmében, Trianon ürügye alatt prolongált huszonöt éven át egy rendszert, mely finom és kevésbé finom terrorral elnyomott, elsikkasztott mindent, ami minőségi törekvés volt. Mindenki zsidó volt, vagy zsidógyanús, vagy zsidófeleséges, vagy dekadens angol- és franciabarát, szabadkőműves és kommunista, akit joggal lehet gyanúsítani, hogy minőséget akar.

Kereszténység, mondták - és szakszerű képzettség nélkül igényelt iparigazolványt értettek alatta. Kereszténység, mondták és zsidó bútorok rablását értették alatta. Kereszténység, mondták és minden szabad gondolat, egyéni vélemény megfélemlítését értették alatta. Keresztény ember vagyok, mondták gögösen és a markukat tartották.

A "jó magyarok" figyeltek, neszettek. Kezdetben, márciusban, kissé gyanakodtak is. - Jó lesz ez, sógor? - kérdezték egymástól halkán és összehajoltak. - Fog ez menni? Nem lesz baj belőle?... Aztán látták egy napon, hogy "megy a dolog"; az oroszok még messze voltak, Franciaországban, Belgiumban még a németek strázsáltak; a zsidók közel voltak, ki lehetett rabolni, meg lehetett gyilkolni őket. Erre a jó magyarok - miniszterek, államtitkárok, képviselők, jegyzők, szolgabírák, csendőrök, s a hozzájuk csatlakozott népség és katonaság - nekigyürköztek, megpederték a bajsukat, s magyaros lendülettel nekiláttak az ügynek. S látták, hogy "megy".

Múlt az idő, nyolc hónap. A háború elveszett, az oroszok bekopogtattak a soroksári úton. Ugyanezen a napon a közeli Szentendrei-szigeten, egy zsidó nővel és férfiakkal vegyes munkatáborban, megjelentek szíjas, zöldinges nyilas süvölvények, s lehúzták a zsidók ujjáról a megmaradt jeggyűrűket is. Miért? Először is, mert csillog és arany. Aztán, mert eszükbe jutott, hogy ezt is lehet; sajnos a zsákmány kövérjét már elvitték előlük az ügyesebbek. "Hinnie, testvér, a jeggyűrűk!" - mondta az egyik. És nekiláttak.

"A zsidófaló, nácibarát középosztály most megkísérli, hogy mindazért, ami most történt, a nyilasokra hárítsa a felelősséget. (...) Nem igaz, a nyilasok nem a főbűnösök. A nyilasok csak következménye mindannak, amit ez a társadalom az elmúlt huszonöt évben elkövetett, hogy műveltség, erkölcs és tehetség nélkül érvényesülhessen. A nyilas horda éppen olyan bűnös, mint az a vezető magyar réteg, mely az alkotmányosság palástja alatt Horthy huszonöt évében szemérmetlenül fűtött, buzdított mindenfajta reakciót. Ez a társadalom ilyen egyszerűen nem háríthatja el a felelősséget. Most szívesen odadobják koncnak a nyilasokat, hogy meneküljenek. De ilyen olcsón nem menekülnek."

"Mentem a napsütötte pesti utcán, és utánam jött a gyanú, hogy akármerre megyek, mindenütt egy nagy veszedelem árnyéka kuszik utánam: a butaság ez a veszedelem, ami beárnyákol minden lépést... Ez volt a pillanat, amikor megértettem, hogy nem valami elől kell elmenni innen, hanem valami felé..."

[Vissza a tartalomjegyzékhez.](#)